

Prof. Dr. Cemil KAYA

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi
İdare Hukuku Anabilim Dalı
Öğretim Üyesi

**İDARENİN
TAKDİR YETKİSİ
VE
YARGISAL DENETİMİ**

İÇİNDEKİLER

ÜÇÜNCÜ BASKIYA ÖNSÖZ	VII
İKİNCİ BASKIYA ÖNSÖZ.....	IX
ÖNSÖZ	XI
İÇİNDEKİLER.....	XIII
KISALTMALAR.....	XIX
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM İDARENİN TAKDİR YETKİSİ

I. TAKDİR YETKİSİ KAVRAMI	7
A. Kavram Sorunu	7
B. Takdir Yetkisinin Gelişimi	8
C. Takdir Yetkisinin Gerekliliği ve Faydaları.....	11
D. Takdir Yetkisinin Sakıncaları	17
E. Takdir Yetkisinin Tanımı	19
II. TAKDİR YETKİSİNİN TEORİK ESASLARI	26
A. Takdir Yetkisinin Kanuna Dayandırılarak Açıklanması.....	26
1. Takdir Yetkisini Normlar Hiyerarşisi Bakımından Açıklayan Teori	27
2. Takdir Yetkisini İdari İşlemin Unsurları Bakımından Açıklayan Teori	29
3. Takdir Yetkisini Kanunlar İhtilafı ile Açıklayan Teori.....	30

B.	Takdir Yetkisinin Kanuna ve Yargı İçtihatlarına Dayandırılarak Açıklanması	31
C.	Takdir Yetkisinin Sübjektif Bakımdan Açıklanması.....	31
D.	Objektif Realite Görüşü	33
III.	TAKDİR YETKİSİNİN BAŞARI ŞARTLARI	33
A.	Politika ve Amacın Saptanması	34
B.	Takdir Yetkisini Düzenleyen Kuralların Belirlenmesi.....	34
C.	Takdir Yetkisinin Uygulanacağı Durumlarla İlgili Olayların Değerlendirilmesi.....	34
D.	Gerekenin Açıklanması.....	34
E.	İdari İşlemlerin Açıklanması.....	34
F.	Olayların Ortaya Çıkış Zamanına Dikkat Edilmesi	35
G.	Takdir Yetkisinin Rasyonel Kullanılması.....	35
H.	Mali ve Teknik İmkanlara Riayet Edilmesi.....	35
IV.	TAKDİR YETKİSİNİN TESPİTİ	36
A.	Kanunun Açık Hükmü	37
B.	Belirsiz Kavramlar	43
C.	Değerlendirme Halleri.....	53
D.	İzin Halleri.....	65
E.	Yargı İçtihatları.....	69
V.	TAKDİR YETKİSİNİN GENİŞLEMESİ: OLAĞANÜSTÜ HALLER	74
VI.	TAKDİR YETKİSİNİN MUTLAK OLDUĞU HALLER.....	77
A.	Yargı Kısıntısı (Hükümet Tasarrufu)	78
1.	Tanımı	78
2.	Hükümet Tasarrufu – Takdir Yetkisi İlişkisi	80
B.	Yasama Kısıntısı	81
1.	Yüksek Askeri Şûranın Terfi İşlemleri İle Kadrosuzluk Nedeniyle Emekliye Ayırma İşlemleri.....	83
2.	Hâkimler ve Savcılar Kurulunun Meslekten Çıkarma Cezası Hariç Diğer Kararları.....	83

3. Silahlı Kuvvetler Personeline Barış Zamanında Uygulanan “Uyarma”, “Kınama” ve “Hizmete Kısmi Süreli Devam” Disiplin Cezaları	84
4. Spor Federasyonlarının Spor Faaliyetlerinin Yönetimine ve Disiplinine İlişkin Kararlarına Karşı Başvurulabilen Tahkim Kurulu Tarafından Verilen Kararlar.....	85
VII. TAKDİR YETKİSİ İLE İLGİLİ BAZI KAVRAMLAR.....	85
A. Bağlı Yetki	85
B. Takdiri Tasarruflar.....	101
C. Hâkimin Takdir Yetkisi.....	102
VIII. İDARİ İŞLEMLERDE TAKDİR YETKİSİ.....	105
A. Düzenleyici İşlemlerde Takdir Yetkisi	106
B. Birel İşlemlerde Takdir Yetkisi	113

İKİNCİ BÖLÜM

TAKDİR YETKİSİNİN YARGISAL DENETİMİ

I. TAKDİR YETKİSİ VE YARGISAL DENETİM.....	117
II. YARGISAL DENETİM YÜKÜMLÜLÜKLERİ	126
A. Olumlu Yükümlülükler	126
1. Hukuka Uygunluk Denetimi	126
2. Hukuka Uygunluk Denetimi Ölçütleri	129
a. Anayasal Kurallara Uygunluk.....	129
aa. Sosyal Devlet İlkesi.....	130
bb. Aile Birliğinin Korunması İlkesi.....	132
cc. Eşitlik İlkesi.....	136
aaa. Aynı Statüde Olanların Aynı İşleme Tabi Tutulması.....	137
bbb. Farklı Statüde Olanların Farklı İşleme Tabi Tutulması.....	142

ccc. Benzer Durumda Olanların Aynı İşleme Tabi Tutulması.....	144
ddd. Yaşa Dayalı Ayrım Yapılamaması.....	145
eee. Cinsiyete Dayalı Ayrım Yapılamaması	146
fff. Siyasi Düşünceye Dayalı Ayrım Yapılamaması.....	147
dd. İdarenin Bütünlüğü İlkesi.....	148
ee. Savunma Hakkı İlkesi.....	149
ff. Düşünce ve Kanaat Hürriyeti	151
gg. Çalışma ve Sözleşme Hürriyeti.....	152
hh. Ölçülülük İlkesi	154
ii. Çevrenin Korunması İlkesi	156
b. Kamu Hizmetinin Gerekleri ve Kamu Yararı	157
aa. Hizmet Gerekleri	158
bb. Kamu Yararı.....	159
cc. Kamu Yararı ve Hizmet Gerekleri.....	161
c. Kanuna Uygunluk.....	165
d. Gerekçe İlkesi.....	170
B. Olumsuz Yükümlülükler.....	175
1. Yerindelik Denetimi Yasağı	175
2. Takdir Yetkisini Kaldıracak Biçimde Yargı Kararı Verilmesi Yasağı.....	186
3. Takdir Yetkisinin Yargı Kararı ile Zorlanması Yasağı.....	188
4. İdari Eylem ve İşlem Niteliğinde Yargı Kararı Verilmesi Yasağı.....	192
5. Yetki Saptırması Yasağı.....	195
III. İDARİ İŞLEMİN UNSURLARI BAKIMINDAN DENETİM. 196	
A. Yetki Unsuru Bakımından.....	197
B. Şekil Unsuru Bakımından	201
C. Sebep (Neden) Unsuru Bakımından	207
1. Sebepi Mevzuatta Açıkça Gösterilen İşlemler	209
2. Sebepi Mevzuatta Belirsiz Kavramlarla Gösterilen İşlemler	210

---

3. Sebebi Mevzuatta Gösterilmeyen İşlemler	213
D. Konu Unsuru Bakımından	220
1. Sebebe Bağlı Olarak Konusu Gösterilen İşlemler	223
2. Sebebe Bağlı Olarak Konusu Gösterilmeyen İşlemler	224
E. Amaç (Maksat) Unsuru Bakımından	225
IV. TAKDİR YETKİSİNDEN DOĞAN SORUMLULUK	233
A. Hizmet Kusuru ve İdarenin Sorumluluğu	233
B. Kişisel Kusur ve Kamu Görevlisinin Sorumluluğu	238
SONUÇ	239
KAYNAKLAR	243